

УДК 35.072.2(477)

DOI <https://doi.org/10.26693/pard2018.01.01>

ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ» У ВІТЧИЗНЯНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Андріяш В.І., д-р наук з держ. упр., доцент,
Інститут державного управління, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

Євтушенко О.Н., д-р політ. наук, професор,
Інститут державного управління, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

У статті розкривається поняття «публічне управління» у вітчизняній науковій думці. Визначено основні чинники, що вплинули на появу такої нової форми управління в державному секторі, як публічне управління. Аналізується співвідношення понять «публічне управління» та «державне управління». На основі аналізу наукових поглядів вітчизняних науковців доведено, що поняття «публічне управління» не є тотожним щодо поняття «державне управління», яке досить широко використовується в Україні. Доведено, що вказані поняття не варто використовувати як тотожні, вони потребують докладного вивчення в Україні та систематизації вже існуючих доробок.

Ключові слова: публічне управління, державне управління, публічне адміністрування, публічна політика.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Донедавна в Україні для позначення організуючого та регулюючого впливу політичної влади на життєдіяльність суспільства з метою його упорядкування, збереження або перетворення використовувався термін «державне управління». Зокрема, типовим визначенням даного поняття у галузі вітчизняної науки «державне управління» є наступне:

– державне управління – процес здійснення авторитарного врядування за допомогою формування й реалізації системи державних

органів виконавчої влади на (суб) регіональному рівні держави, з використанням способів, механізмів та методів владного впливу на суспільство;

– державне управління – специфічна діяльність держави, що дістає вияв у функціонуванні її органів, які безперервно, планомірно, владно впливають на суспільну систему з метою її вдосконалення відповідно до державних інтересів [5, с. 19]

– державне управління – виконавчорозпорядча діяльність органів державної виконавчої влади, котра виявляється у безпосередньому повсякденному й оперативному впливові на різноманітні суспільні відносини у країні [5, с. 49].

Однак, за останні роки сприйняття змісту державного управління зазнало еволюційних змін, в результаті розвитку в нашій державі демократії (такої її форми, як партиципаторна демократія, коли «активні громадяни безпосередньо урядують над собою» [3, с. 258]), з заміною традиційних механізмів управління на ринкові, що спрямовані на результат. Так в європейських країнах технології управління, відпрацьовані в комерційному секторі, застосовуються в практиці органів державного управління, де замість бюрократичних механізмів використовуються ринкові механізми.

Все це збільшило можливості суспільства впливати на дії держави, контролювати її рішення, особливо це стосується задоволення потреб споживача (клієнта) в якісних публічних послугах. Тому вітчизняна фахова література все частіше почала використовувати замість поняття «державного управління» термін «публічне управління», що більш повно відповідає сучасним тенденціям та практиці функціонування інститутів демократичного суспільства розвинених держав світу.

Аналіз досліджень і публікацій. В Україні далеко не перший рік ведуться розмови про необхідність модернізації публічного управління на всіх його рівнях, щоб створити успішну, на кшталт розвиненим європейським країнам, модель публічного управління. Дана проблематика входить до кола наукових інтересів багатьох вітчизняних фахівців, в числі яких: О. Амосов, Н. Гавкалова, О. Базарна, О. Пухкал, І. Тютюнник, А. Мельник, В. Загорський та інші. Разом з тим, у вітчизняній фаховій літературі існують певні методо-

логічні труднощі, що виникають при спробах розглянути зміст поняття публічного управління, оскільки серед науковців і досі не існує узгодженої позиції щодо теоретичних засад розуміння його сутності.

Метою статті є узагальнення теоретичних поглядів та осмислення сутнісного змісту поняття «публічне управління» у вітчизняному науковому дискурсі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). У процесі дослідження були поставлені наступні завдання:

- розглянути основні загальнонаукові підходи щодо визначення змісту наукової категорії «публічне управління»;
- розглянути основні наукові підходи вітчизняних дослідників щодо поняття та змісту «публічного управління»;
- визначити спільне та відмінне у поняттях «державного управління» та «публічного управління» у вітчизняному науковому дискурсі;
- запропонувати власне бачення поняття та змісту «публічного управління» відповідно до розглянутих наукових дефініцій.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній сприйняття поняття та змісту державного управління деякими вітчизняними дослідниками є досить наближеним до змісту публічного управління, що є результатом демократизації суспільства, що виступає в ролі рівноправного партнера держави та бізнесу у вирішенні соціальних і суспільних проблем, а також такого інституту як місцеве самоврядування, що формуються незалежно від органів державної влади (обираються населенням і т. п.) та користується значними повноваженнями у вирішенні місцевих питань. Отже зміна взаємовідносин між державою та суспільством дозволяє стверджувати, що новий зміст, який вкладається дослідниками у поняття «державне управління», є наближеним до змісту, який вкладається в таке нове поняття, як «публічне управління».

Проте встановити справжню різницю між цими концептами у науковому дискурсі виявилось не так легко. Пов'язано це в першу чергу з різним перекладом англomовного терміну *public administration*, що використовується в дослідженнях, присвячених аналізу теоретичних і практичних аспектів здійснення політикоуправлінської діяльності в західних демократіях, на українську мову. У вітчизняній

фаховій літературі цей термін часто перекладається і як публічне управління, і як публічне адміністрування. Тому з метою уникнення плутанини в термінології доцільно спочатку з'ясувати різницю між цими поняттями. Але варто зазначити, що розмаїття підходів до трактування цієї наукової категорії притаманне й для західних науковців.

У даному аналізі обмежимося найрозповсюдженими тлумаченнями цього терміну, прийнятими за основу у міжнародній практиці управління.

Відповідно до глосарію ООН поняття «public administration» має досить багато визначень. Наприклад, за даними Програми розвитку ООН (UNDP) це поняття має два тісно взаємопов'язаних визначення:

по-перше, це цілісний механізм реалізації влади, що фінансується за рахунок державного бюджету й несе відповідальність за управління та координацію роботи виконавчої гілки влади, особливості її взаємовідносин з іншими зацікавленими сторонами в країні, суспільстві та зовнішньому середовищі [15, с. 94]. За такого підходу public administration можемо асоціювати з державним управлінням в широкому розумінні, або, принаймні, з таким його розумінням, де основою діяльності державних органів влади є не лише створення відповідних умов для повної реалізації державних функцій, але й «головних прав та свобод громадян, узгодженості різноманітних груп інтересів, які наявні та діють у суспільстві й між державою та суспільством, забезпечення та підтримку суспільного розвитку необхідними для цього ресурсами» [4, с. 157];

по-друге, це управління та реалізація різноманітних урядових заходів, що пов'язані з виконанням законів, постанов та рішень уряду й управління, що пов'язано з наданням публічних послуг, тобто, мова ведеться про виконавчу та розпорядчу діяльність органів влади (держадміністрацій і виконавчих органів місцевого самоврядування), щодо частини реалізації ними виконавчо-розпорядчих функцій [15, с. 94].

Останнє визначення досить часто асоціюють у вітчизняній науковій літературі або з «державним управлінням» у вузькому його розумінні як процесу здійснення виконавчої влади, що зумовлений

головним її призначенням – виконанням законів та інших нормативно-правових актів державних органів, або з таким поняттям, як «публічне управління», як буквального перекладом *public administration*.

У більшості досліджень вітчизняних науковців поняття «публічне адміністрування» розкривається з різних точок зору, а саме воно є:

– професійною діяльністю державних службовців, що включає всі види діяльності та спрямовані на реалізацію рішень уряду; вивченням, розробкою та впровадженням напрямів урядової політики (зазначимо, що воно є по суті державним управлінням у класичному вузькому розумінні) [6, с. 4];

– формою реалізації публічного управління, що здійснюється представницькими органами демократичного врядування за допомогою власних виконавчих структур [11, с. 20-21];

– технічною складовою врядування (управління як вироблення та реалізації публічної політики), що має здійснюватися на професійній (неполітичній) основі й чим далі, тим більше звертатиметься до залучення недержавних партнерів щодо спільного вирішення проблем, що постають в цій сфері управлінської діяльності [14, с. 489] тощо.

Виділення українськими фахівцями з державного управління вузького, виконавчорозпорядчого аспекту *public administration* в окреме поняття – публічне адміністрування, на думку О. Пухкала й І. Тютюнника, є хибним підходом, що заплутує і переобтяжує категоріальний апарат відповідної науки; призводить до ототожнення широкого і вузького змісту публічного управління. На їхню думку, більш продуктивним є підхід, де зміст терміну «адміністрування» розкривається через поняття державного адміністрування як технологічного процесу підготовки, прийняття і здійснення управлінських рішень у сукупності методів та засобів, за допомогою яких вирішуються завдання держави та її структур різного рівня, справляється прямий, систематичний і спеціалізований вплив органів управління на основі адміністративної відповідальності за виконання рішень. Тобто поняття публічного адміністрування можна розглядати як суто технологічно процедурну природу управлінської діяльності публічних органів влади [15, с. 95].

Незважаючи на існування достатньо широкого діапазону тлумачень публічного управління, основним лейтмотивом сутнісного змісту цього поняття є управлінська діяльність влади, що спрямована на узгодження інтересів між носіями легітимної влади і суспільством (різноманітних груп інтересів). Крім того, не варто ототожнювати поняття публічного адміністрування з державним управлінням чи підміняти зміст публічного управління за рахунок такої технічної внутрішньоорганізаційної діяльності суб'єктів владних повноважень, що супересить сутності процесу управління, який здійснюється органами виконавчої влади та іншими носіями легітимної влади в державі. Така діяльність являє собою певного роду суспільні відносини, через які реалізуються численні прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами, тобто органами публічної влади і об'єктами управління. Іншими словами, управлінська діяльність має лише зовнішню спрямованість і розкривається як складова цілісної системи керування суспільним розвитком, що, будучи сукупністю її компонентів та взаємодій між ними, завжди пов'язана із суспільством і відображає його запити в управлінні, а стан будь-кого суспільства значною мірою залежить від рівня і характеру управління, яке в свою чергу традиційно пов'язується із категорією влади.

Поняття «публічний» є набагато ширшим, ніж поняття «державний» та ототожнюється у фаховій літературі з такими поняттями, як «державний», «суспільний», «народний», «загальнодоступний», «загальнонародний», «комунальний», «відкритий», «гласний» тощо [7, с. 22]. Тобто в основі такого ототожнення лежить певна якість чи характер влади: суспільної, відкритої, народної, муніципальної, комунальної тощо, оскільки поняття «публічний» походить від лат. слова *publicus* – суспільний, народний. Зокрема, дослідник Ю. Кобилянський у власному словникові слово *publicus* подає у значенні «людяного, народного, громадського, державного» [10, с. 268]. У «Словнику іншомовних слів» поняття «публічний» подано як відкритий, гласний, суспільний [17, с. 560]. А в «Новому тлумачному словнику української мови» розміщено декілька значень поняття «публічний», зокрема такі, що:

1. Відбувається в присутності публіки, людей; є прилюдним, привселюдним, гласним, відкритим;

2. Призначений для широкого відвідування, користування; є громадським загальним, загальнодоступним;

3. Стосується публіки [13, с. 843].

В юридичній літературі поняття «публічний» розкривається за допомогою таких словосполучень, як «публічна влада» (суспільно-політична, народовладдя) та «публічне право» (система правових норма, за допомогою яких здійснюється регулювання суспільних взаємовідносин у сфері публічної влади) [20, с. 196-197].

У вітчизняній науці вже сформовано низку напрямів, що розглядають публічне управління з позицій відмови від владної вертикалі, як бізнес-процесу та крізь призму морально-етичних аспектів й духовності, тобто з врахуванням особливостей національної архетипіки.

Варто наголосити, що деякі дослідники цього питання, зокрема В. Шарій, О. Амосов та Н. Гавкалова, наголошують на неможливості відмовитися від владної вертикалі у вітчизняному суспільстві, яке, перебуваючи під дією тривалих трансформаційних процесів, відрізняється наявністю істотної диференціації, хаотичності та низького рівня суспільної самосвідомості й самоконтролю, з одночасною наявністю недосконалої нормативно-правової бази та низького рівня контролю за виконанням законів та інших нормативно-правових актів [19; 1, с.10].

На думку А. Мельника та О. Оболенського, поняття «публічне управління» є орієнтованим на реалізацію публічних (загальних) інтересів та включає як державне управління (суб'єктом якого є державні органи влади), так і громадське управління (суб'єктом якого є громадські інституції). Будучи елементами публічного управління державне та громадське управління вступають у взаємодію, доповнюючи один одного, виходячи з єдності публічних інтересів та доцільності узгоджувати управлінський вплив з метою посилювати його дієвість. В системі публічного управління визначальну роль відіграє державне управління, що здійснює управлінський вплив на всі сфери суспільного життя. Водночас, за умов розгортання демократичних перетворень відбувається подальше зростання активності громадських структур щодо розв'язання суспільних проблем в управлінні як громадськими, так і державними справами [12, с. 82].

З точки зору вітчизняних науковців О. Базарної, А. Рибака, В. Шаповал та деяких інших, публічна влада є такою, що втілюється не тільки у формі державної влади, але й муніципальної й охоплює усю сукупність державних органів усіх гілок влади, а також систему органів місцевого самоврядування [2; 16, с. 595; 18, с. 179]. Дане розуміння публічної влади походить від їхнього тлумачення ст. 5 Конституції України, в якій зазначено, що «народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування» [9]. Оскільки поняття «народ», що є вищим носієм влади в державі, асоціюється з категорією «публічний», звідси і таке розуміння публічної влади, а отже, публічного управління, яке у такому сенсі може трактуватись як діяльність в інтересах суспільства (народу), яка забезпечує функціонування усієї системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування та передбачає скоординовані групи рішень з розробки та реалізації державної політики.

Однак, на думку В. Загорського, С. Телешуна та деяких інших фахівців у галузі науки «Державне управління», поняття публічного управління має розкриватися більш вузько – через діяльність виконавчої гілки влади і адміністративного апарату, що разом з органами місцевого самоврядування становлять поняття публічної адміністрації, основними структурними елементами якої є: державні органи виконавчої влади; адміністративний апарат; виконавчі органи місцевого самоврядування [14, с. 489-490].

Такий підхід до поняття публічного управління поділяють також О. Пухкал та І. Тютюнник, з точки зору яких, він є більш зваженим, оскільки дозволяє, враховуючи багатогранність та масштабність суб'єктів публічної влади (фактично всіх владних інституцій), виділити ті, що уповноважені на безпосередню виконавчу діяльність, тобто забезпечують виконання законів та інших нормативно-правових актів державних і самоврядних суб'єктів владних повноважень (уряду, парламенту, президента, представницьких органів місцевого самоврядування тощо) в суспільних інтересах. Відтак, з такої точки зору, публічне управління виражається через роботу публічної адміністрації [15, с. 94].

На думку О. Пухкала та І. Тютюника, у широкому значенні публічне управління можна розуміти як систему управління суспіль-

ним розвитком, що розкривається у діяльності органів місцевого самоврядування, – що є повністю підзвітною суспільству, і здійснює в його інтересах та за його участі скоординовані рішення з розробки та реалізації державної політики [15, с. 94-95].

А у вузькому сенсі вони вважають за доцільне розкрити цей термін як виконавчорозпорядчу за характером діяльність публічної адміністрації (виконавчих органів державної влади та виконавчих органів місцевого самоврядування), що здійснюється на професійній основі з широким залученням недержавних партнерів при реалізації важливих для суспільства або місцевого населення рішень (в сфері ЖКГ, соціальній сфері, транспортного обслуговування населення, благоустрою територій, виконання законів та інших нормативних актів, які регулюють та регламентують суспільні відносини).

Ще одним важливим аспектом, що розкриває зміст публічної влади, а отже, сутнісну природу публічного управління, й на якому роблять наголос у вітчизняній фаховій літературі, є характер відносин між суб'єктом керування і об'єктом управління як складових елементів системи управління державою.

У сучасній демократичній організації суспільного життя участь в управлінському процесі, окрім спеціальних інститутів держави та органів місцевого самоврядування, беруть також і численні неурядові та приватні (бізнесові) організації. У зв'язку з цим деякі вітчизняні науковці трактують поняття публічного управління як синтез управляючого впливу та гласної (публічної) взаємодії апарату державного управління і суспільства при прийнятті важливих для суспільства рішень, дій; як відкриту публічну сферу суспільних інтересів, в якій всі соціальні інститути, громадяни можуть виступати не лише в ролі об'єктів управління, а й суб'єктами, автономними одиницями у відносинах з органами влади та управління [8, с. 11]. Інакше кажучи, основна ідея публічного управління з такої позиції є у тому, що управління суспільством проводиться разом із суспільством, де різноманітні організації, профспілки та інші інститути громадянського суспільства, комерційні установи, інші юридичні і приватні особи можуть виступати партнерами публічної влади у вирішенні питань, важливих для суспільства у цілому, або для місцевого населення шляхом: соціального і державноприватного партнерства, участі у роботі до-

радчочо консультативних органів при публічних органах влади, надання пропозицій останнім через інструмент звернень, здійснення громадського контролю управлінських рішень тощо [15, с. 95-96].

На нашу думку, використання поняття «публічне управління», на відміну від «державного управління», наголошує: по-перше, на тому, що поняття «державне управління» пов'язане з вирішенням проблем державної організації й регулювання громадського життя, а поняття «публічне управління» характеризує нові взаємовідносини між державою і суспільством щодо задоволення суспільних інтересів і потреб, на зменшенні державного втручання в суспільні справи, в життя суспільства; по-друге, на залученні населення у вирішення спільних публічних справ, опорі на ініціативу громадян й їхню самостійність; по-третє, на формуванні такої системи управління, при якій державні службовці ставляться до громадян як до клієнтів, надаючи послуги, які ті хочуть отримати, подібно тому, як приватні підприємства обслуговують своїх споживачів.

Висновки. Таким чином, розуміння терміну публічного управління у вітчизняній науковій літературі вибудовується головним чином через розкриття сутності таких понять, як «публічний», «публічна влада», а також аналіз характеру взаємодії між суб'єктами і об'єктами публічного управління в сучасних умовах суспільного розвитку.

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що публічне управління відрізняється від державного характером влади, мірою втручання держави в життя суспільства (тобто там, де втручання необхідне, бажане, доцільне й де воно неприпустимо), керуючими державними і недержавними суб'єктами, можливістю активної участі громадян з опорою на їх ініціативу і самостійність у вирішенні спільних публічних справ через різні засоби партиципації, рівного доступу громадян до інформації, яка забезпечує прямі та зворотні зв'язки керуючих і керованих, формуванні системи управління, при якій головна мета органів влади – це надання якісних послуг своїм споживачам (громадянам).

Стаття надійшла до редакції: 10.07.2018 р.

used in Ukraine. The identification of these concepts leads to a certain confusion in the sense of such phenomenon as «public administration», which is considered inadmissible in the context of the need to form a stable categorical apparatus. It is proved that these concepts should not be used as identical, they require a thorough study in Ukraine and systematization of existing work.

The necessity to study the process of formation of public administration in Ukraine, its specificity and the dynamics of the concept change and possible variants of development perspectives with the consideration of all possible trends in the field of management of the public and public sphere is substantiated. The use of the proposed approaches of domestic researchers regarding the notion and content of «public management» as a complex, multi-faceted and ambiguous phenomenon in the public sphere is one of the prerequisites for the formation of a common approach to understanding «public administration» in the context of certain aspects of public administration.

Keywords: *public administration, public administration, public administration, public policy.*

References

1. Amosov, O., & Havkalova, N. (2013) Modeli publicnoho administruvannia (arkhetypova paradyhma) [Models of public administration (archetype paradigm)]. Publichne upravlinnia : teoriia ta praktyka : zbirnyk naukovykh prats Asotsiatsii doktoriv nauk z derzhavnoho upravlinnia – Public Administration: Theory and Practice: a collection of scientific papers of the Association of Doctors of Sciences in Public Administration, Spetsialnyi vypusk, 122-130 [in Ukrainian]

2. Bazarna, O.V. (2012), Poniattia, sut, pryroda publicnoho upravlinnia ta derzhavnoho upravlinnia [The concept, essence, nature of public administration and public administration]. Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/VSunu/2012_1_2/Bazarna.pdf [in Ukrainian]

3. Barber, B. (2005), Sylna demokratiia: polityka uchasnytskoho typu [Strong Democracy: Participatory Type Politics]. Demokratiia:

Antolohiia Democracy: Anthology / O. Protsenko (Rec.) Kiev: Smoloskyp [in Ukrainian]

4. Kniaziev, V.M., & Rozputenko, I.V. (Ed.). (2011) Derzhavne upravlinnia. Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia – Governance. Encyclopedia of Public Administration. (Vols. 1-8). Kyiv: NAPA [in Ukrainian]

5. Evtushenko, O.N., & Andriash, V.I. (2013), Derzhavne upravlinnia: [navchalnyi posibnyk u 3-kh chastynakh]. Ch. 1. Osnovy teorii derzhavnoho upravlinnia – Public Administration: [tutorial in 3 parts]. Part 1. Fundamentals of the theory of public administration. Mykolaiv, Vyd-vo ChDU im. Petra Mohyly [in Ukrainian]

6. Meltiukhova, N., (Eds.). (2010) Zarubizhnyi dosvid publicnoho administruvannia : metod. rek. [Foreign experience of public administration: method. rivers]. K., NADU [in Ukrainian]

7. Kiliievych, O. (2003), Anhloukrainskyi hlosarii terminiv i poniat z analizu derzhavnoi polityky ta ekonomiky [English-Ukrainian glossary of terms and concepts from the analysis of state policy and economy]. K., Vyd-vo «Osnovy» [in Ukrainian]

8. Kovbasiuk, Yu.V., & Holub, V.V. (2013), Modernizatsiia derzhavnoho upravlinnia ta detsentralizatsiia vlady v konteksti realizatsii reformy «Zamozhne suspilstvo, konkurentospromozhna ekonomika, efektyvna derzhava»: navch.-metod. materialy [Modernization of public administration and decentralization of power in the context of the implementation of the reform «Prosperous society, a competitive economy, an effective state»: a teaching method. materials]. K., NADU [in Ukrainian]

9. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (n.d.). zakon.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian]

10. Latynsko-ukrainskyi slovar dlia serednikh shkil (uklad. Yulian Kobylianskyi). (1912). Viden [in Ukrainian]

11. Martynenko, V.M. (2010), Demokratychnе vriaduvannia: problemy teorii ta praktyky [Democratic Governance: Problems of Theory and Practice]. Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka : Zb. nauk. prats – Public Administration: Theory and Practice: Assoc. sciences works. 1, 16-22 [in Ukrainian]

12. Melnyk, A.F. (2009), Derzhavne upravlinnia : pidruchnyk [Public administration: a textbook]. Kyiv, Znannia [in Ukrainian]

13. V. Yaremenko, O. Slipushko, K., (Ed.). (2000) Novyi tлумachnyi slovnyk ukrainskoi movy: u 4t. 42000 sliv [New Explanatory Dictionary of the Ukrainian Language: 4t. 42,000 words]. Kiev: Aconit [in Ukrainian]

14. Zahorskyi, V.S. & Teleshun, S.O. (2011) Publichne vriaduvannia i publichne administruvannia. Entsyklopediia derzhavnoho upravlinnia: u 8 t. [Public administration and public administration. Encyclopedia of Public Administration: 8 t.]. Lviv, LRIDU NADU [in Ukrainian]

15. Pukhkal O., & Tiutiunnyk I. V. (2015), Teoretyko-metodolohichni pidkhody vyznachennia sutnosti poniattia publichnoho upravlinnia [Theoretical and methodological approaches to the definition of the essence of the concept of public administration], Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience, 18, 93-97 [in Ukrainian]

16. Rybak A.I. (2011), Stan ta perspektyvy reformuvannia publichnoi administratsii v Ukraini [The state and prospects of public administration reform in Ukraine], Hileia: naukovyi visnyk. Zbirnyk naukovykh prats – Gilea: Scientific Bulletin. Collection of scientific works. 47, 594-602 [in Ukrainian]

17. Melnychuk, O.S. (Eds.). (1997) Slovnyk inshomovnykh sliv [Dictionary of foreign words] Kiev [in Ukrainian]

18. Shapoval, V.M. (1997), Katehoriia «orhan derzhavnoi vlady» v konstytutsiinii teorii i praktytsi [Category «body of state power» in constitutional theory and practice]. Proceedings from MIIM'97: Ideolohiia derzhavotvorennia: Istoriia i suchasnist: materialy nauk.-prakt. konf. – Ideology of state-building: History and modernity: materials of sciences.-practice. conf. (pp. 178-180) Kyiv: Heneza [in Ukrainian]

19. Sharii, V.I. (2012), Kharakterystyka svitovykh tendentsii rozvytku mistsevoho samovriaduvannia [Characteristics of the World Trends in the Development of Local Self-Government]. Publichne administruvannia: teoriia i praktyka : elektronnyi zbirnyk naukovykh prats – Public Administration: Theory and Practice: an electronic collection of scientific works, 1(7) Retrieved from [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01\(7\)/12svirms.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2012-01(7)/12svirms.pdf) [in Ukrainian]

20. Shemshuchenko, Yu. S. (2003) Iurydychna entsyklopediia : v 6 t. [Law Encyclopedia: 6 toms.] (Vol. 5 : P-S) K., «Ukr. entsykl.» [in Ukrainian]

Received: 10.07.2018.

Відомості про авторів / Information about the Authors

Андріяш Вікторія Іванівна: Інститут державного управління, Чорноморський національний університет імені Петра Могили вул. 68 десантників 10, Миколаїв, 54003, Україна.

Victoria Andriyash: Institute of Public Administration Black Sea National University of Petro Mohyla: 68 Desantnykiv str. 10, Mykolaiv, 54003, Ukraine.

ORCID.ORG/ 0000-0001-5294-7456

E-mail: andriyash_v2017@ukr.net

Євтушенко Олександр Нікіфорович: Інститут державного управління, Чорноморський національний університет імені Петра Могили вул. 68 десантників 10, Миколаїв, 54003, Україна.

Alexander Evtushenko: Institute of Public Administration Black Sea National University of Petro Mohyla: 68 Desantnykiv str. 10, Mykolaiv, 54003, Ukraine.

ORCID.ORG/ 0000-0002-5161-3312

E-mail: alnievt@ukr.net